

ՀԱՅ Գ Ե Ս Ա Մ Ս Ո Ր Ե Ա Յ Յ

Գիտնական համարակութեան, համար անհրաժեշտ դարձած եւ նոյնին գնահատման արժանացած է արդէն։ Ուստի ամսաթերթին իթ. տարեցը անը թեւակրիսելուն առթիւ կը յայտարարենք, թէ Հանձէս Ամսորեաց իւր պարզ արտաքինը եւ դուք ներփակ պիտի չի ունինք։ պիտի զարտուող լնթանալ այն շատէն, զոր իրեն զծած է հայ գիտնական աշխարհին պահանջը։ Այս պահանջը գոհացնել խմբագրութիւնս իւր քաղցր պարտք կը համարի։ Այս պատճառու ամէն կարելի նոզ ու ինամբ պիտի տարուի որ թերթու առաւել նոյն ու բազմակողմանի բովանդակութեամբ մը առաջիկայ տարեն ալ բոլորէ։ Տարեկան բաժնեգինն է 15 ֆր. = 6 րու.

ՀԻՒԲԾԱՆ +

Խմբագրութեան ու դյոււած մասնաւոր հեռագրէ մը անհնարին ցաւով տեղեկացնաք։ Հայ թզու ին գասակարդը վերջնականացէն հեղինակելի վճռով որոշող՝ աննան մեզուարան Հիւրշանի մահը։ Յաջորդ թուոյն մէջ կը յուսանք ներկայացնել համբաւաւոր Անձին կենսագրութիւնը։

ԽՄԲ. “ՀԱՆԴՀՄԻ,”

ՆՈՐ ՀԲԱՏԵՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

1. ՏԵՐ ՍԵԾԻՆՆԵԱՆ ՅՈՒԹ. ՅՈՎԱ. — Մաներու թշնամին։ Կ. Պ. տպ. Մատթ. 1899: 12° էլ 38: Գի՞ն 6 դր.։
2. — — Կէս-Բժշկական հօսակցութիւններ։ Անդ 1904: 8° էլ 112: Գի՞ն 6 դր.։
3. — — Թորախտի քայ կիսական ծախօթութիւններ՝ ժողովրդուն համար գրուած։ Անդ 1905: 8° էլ 39: Գի՞ն 1/₂, դր.։
4. ՊԻՆԵՋՅՈՒ 4. — Մանկերու բարեկամի։ Թրգմ. Ֆրթ. 8. Տ. Ստեփանոս։ Անդ 1906: 8° էլ 43:
5. Ընդարձակ երեցողութիւնը պատասխան եւ Ս. պատարազի. Բ. տպ.։ Կ. Պ. տպ. Վ. և Հ. Երեւանիս 1908: 8° էլ 72: Գի՞ն 1/₂, դր.։ [Հրատարակի Ձարձարան Գրասովն։]
7. ՀԱՅԱԼԵՎԻՑ Ռ. — Պատմ. Փ. Գետրու և Ռ. Գոլյան. Առաջ. 4° էլ 7:
8. ԹՈՂՋԵԱՆ Ե. — Լոյս, զրապի պատկերազոր օրացոյց 1908 թ.։ Ֆի. տպ. Եպրէս 1907: 12° էլ 308: Գի՞ն 20 կ.։
9. — — Անդ պատմ.։ Անդ 40 կ.։
10. Յաքիւկան հաշրւ գանձ 1905 ամի ազգ. կրօնական, բարեգրածական եւ կրթական հասանակութեանց որոշուարի եւ գիտութիւն եւ նկանեցնաց հուստի, կազմին. Թէհանին եւ Թուուան։ Նոր-Բրւուա, տպ. Ս. Ամսափակէն Վանաց 1907: 8° էլ 66:
11. ԽՈՒՄԱՆՆԵԱՆ Յ. — Խօներ, զօրքիւ մէկ արարածով։ Բ. տպագր. Բարեփփուած։ Ֆի. տպ. “Ամբար,” 1907: 8° էլ 31: Գի՞ն 20 կ.։

12. ԽԾՆԵԱՆՆԵԱՆ Բ. — Տամարայ ինուրու եւ միջազգային դիմացական մատենալ։ Ֆի. տպ. Հերթէս 1907: 8° էլ 136+6: Գի՞ն 40 կ.։
13. — — Թիւրիայի ապագան (բնական էտիւու)։ Ֆի. տպ. “Էպօրա” 1907: 8° էլ 66: Գի՞ն 10 կ.։
14. ՏԻՐԱՎԵԾՆ Հ. Ա. Վ. — Համագրութիւն, որ է համազգային գրութեան նոր ոմ մը։ Վենետիկ, տպ. Ս. Զազար 1907 8° էլ 8+686: Գի՞ն 5 ֆր.։
15. JONSSON F. և PEDERSEN H. — Sophus Bugge: Sætryk af Nordisk Tidsskrift for Filologi. 3dies række. XVI, p. 101–127.
16. ՄԵԼԻՔ-ԹԱՆԳԻՆՆ Ն. Վ. — Հայոց հենեցական իրաւունք։ Բ. գիրք՝ Կազմագրութիւն եւ կառավարութիւն։ Եռշի տպ. Բ. Ֆէր-Անականցի 1905—7:
17. Արքայու կուլենքը ու 1908. Հայու. Մ. Յանինց, Կապանու, Տիգ. Ա. Շեկունին. 12° էլ 155+14: Գի՞ն 30 կ.։
18. ԼԻՐԱՑ 0880 — Մանկական ապատութիւնն եւ ուրախութիւնը։ Գերմ. Թարգմ. Լ. Բարային։ Ֆի. տպ. Հերթէս 1900: 12° էլ 48: Գի՞ն 20 կ.։ [Կասկեր, Բ. մանկապարտական գրադարան XI.]:
19. ԼԻՐԵՑԻՆ Ս. Ծ. — Ժողովրդական մանկական Խանուր։ Ֆի. անդ. 8° էլ 48: Գի՞ն 20 կ.։ (Հասկեր Մանկական գրզն Խ.):
20. ԱԼՎԱԾԵԼ ՄԻՆՆԵՑԻՆ Հ. Սպահիոր։ Հայտարակեց 4. Մշտիւ Պուուու անունու մասնակի տպանութիւն։ Վենետիկ, տպ. Ս. Զազար 1907: 8° էլ 276: Գի՞ն 50 կ.։
21. ՄԵԼԻՔ-ՀԵԿԱՄԵԾՆ Լ. — Խմ պատասխանը բարյուապէ ընկած եւ անմիջա արտանորութիւն։ Ֆի. տպ. Ն. Աղասիս, 1907: 8° էլ 276: Գի՞ն 50 կ.։
22. Mechtithar's des Meisterarztes aus Her „Trost bei Fiebern“. Nach dem Venediger Drucke vom Jahre 1832 zum ersten Male aus dem Mittelarmenischen übersetzt und erläutert von Dr. med. Ernest Seidel. Leipzig 1908, Lex. 8° pp. V+309. Գի՞ն. M. 18—.
23. TORKOMIAN Dr. V. — Sur un cas de choléra à Constantinople. CP. 1907, 8° pp. 19.
24. ԵՐԻՆԵԴԻՆ-ԲՈՅԿՈՆ. Թէ Խորհուակցութիւն. 1908, 8° էլ 81: Գի՞ն 5 կ.։
25. ՏԱԿԱՆԱՎՈՒԾ 80 ՔԹ. Ն. — Մաներ եւ անոնց շահատկութիւններ, բանախուութիւն։ Կամիէ, 1907, 8° էլ 27:
26. Աստուած մոլութեան մէջ. Թարգմ. Պուտուրէնի Ֆոր տպագրութիւնն Գր. աւագ բժ. Թողորեանց։ Բազու, տպ. Բ. Հայ. Հրանց. Ընկ. 1908. 8° էլ 42: Գի՞ն 10 կ.։
27. ՓԱՌԱՋԵԾՆ Վ. — Պատմութիւն Հայոց զրականութեան (Բանախուութեան Պատմութիւն)։ Ալբրթ միշչեւ մեր որոքը։ Զնոնարկ ուսուցիչների եւ զասագիր պատուների համար։ Կապարանի Նոյնշնէր հայ բանախուութիւններ։ Մասն. Ա. Սպագր միշչեւ մէ զարօ։ Երեւան, տպ. Լոյս. 1908, 8° էլ 328: Գի՞ն 80 կ.
28. ԳՈՒԹԻՎ Վ. Փ. — Էգմանտ, ողբերգութիւն հինգ գործողութեամբ։ Թարգմանութիւն Գերմ. Բնագրից Հնախակ Մաժինսկի (Արտապատ. “Սուրբ” ամաբացից ուղղած եւ փոփոխած)։ Ֆի. տպ. Տ. Մոսկան. 1899: Գի՞ն 50 կ.։

"*Русский язык*, 1907, п. 11—12.

“Ազգագրական Հանդես,, Գ. 14 XVI. (1907):

"Bembi." 1907, p. 6-12.

Զողովական Ա.՝ Կահացաբե Քուշակի շօրջի ։ — Կադրոս
կը.՝ Հայ գեղառուկ երաժշտութիւն. 10—12. Զողովական Ա.՝
Ստափան Փափազիանի յաշատերք. Փուռաւ Գ.՝ Հայ նախարա-
ռութիւնները. Կահացաբե Քուշակի մասից տարիինքը. Ա. Յ.
Տալիկերը և. անձն հայերէն անձնունները. Երևանդու Մի-
լյուրիկանի առ. /թօն.՝ Մերու Ալպերուն կը կամ Թագուհու-
հաւատութիւն է. Տաղուման Ա.՝ Հայոցին մահուան առթիւ Բա-
բուռն Խուրդ Պետք Պատշաճացի միասակիին:

"RUMMAGE, 1907, p. 9-12.

թ. 10-11: Հանդիսաց Տ. Տ. Մկրտչի Ա.՝ Կաթողիկոս
ամենայն Հայոց: Եւ ինքը՝ Պ. Ա.՝ Khosdikian, David der
Philosoph, կ. 17-րդ դարում պահպան է եղաւ:

Philosoph. — Առաջակա Ս. Գոյսի առաջ առաջ Տ. Տ. Թ. 12. Ն. Ա. Տ. Ա. Եղիանին : — Ծանոթագիր : Հրազդարանին Կամ ու Ա. Ժաման Թան Համար : — Բերեբար Միքայել Պաշտամց : — Ալեքսանդր Յանձնին : Մէր քայլառ առաջը (Հայրիկ և Պաշտամց յիշտակին) [առանձոր] : — Գառակի մը մէ Հայրիկին [պահանջոր] : — Խորթին Ո. : Die armenische Kirche in ihren Beziehungen zu den syrischen Kirchen. Dr. E. Ter-Minasjantz.

“Արեւելիքան Ապահով..” 1907, թ. 31—47.

36 Գաղափառ Յ. Պետրովը, «Հայ. և գրաքի լեզու», (37, 38); 39 Երանեական Ա. Արքաս. Կո. Վանդեան 42 Գաղափառ Յ. Աշոտը Հ. և Զ., Բանագրան հասնամի հասանեան պահանջան պահանջան 47 Խամախան:

"Rabbit., 1907, p. 6603—6685.

6609 Թեւորէնի՝ “Թամագարան Հատուառնակի Հատուառնենքը”
(- 11); [Այս առթիւ Հ. Ասատրով, 6649-50]; 6614 Հուշու-
խան Ն.՝ “Հարասնեկան սպասութիւններ” 6620 Աշխատ Մ-
ու.՝ “Խոսակաթցի Ս. Բւեկու և ամբ մասն պատասխ հոգուն”
կա. 6633 Ալուդիւն Մ.՝ “Անրուննեն, “Հատուառնենքը” (45);
6634 Բարեկան Ա.՝ “Հայ ու յշն եկեղեցինքու միսթիւնը (8;
40, 67, 68); 6636 Գուտանան Ե.՝ “Գաւաթեան, “Զայակ նոր զատ-
կանաթեան” (41, 44, 59); 6639 Թեւորէնի թու իշչ կը աւ ին-
ձեւան Էֆ. [Աշխարհաբար մասի]; 6642 Բարեկան Ա.՝ “Խոսա-
կաթ առաջարարին Թեւորէնի եղուածու ու կերծաւած: Գոփ-
կաթ Ովեաթց Մ.՝ “Ար Տագիր”; 6645 Կերեւին Հ. Թ.՝ Ինչ զատ-
կաներուն: 6647 Անդրեաս Ա.՝ “Աշխարհաբար ինչորը (51, 57);
6669 Քառան Հինգամանա արթաթեան յորթեան Հ. Յանէ. Ծ. Ա-
ֆորուսեաի . . . 6672 Գ.:-Եւ-Եւ Մեծաբեկց, “Կոտասիր” (81), կայ-

“Պանասէռ.. 1907, թ. 2.”

Եւր-Աստուածադրութեան Հ.՝ Կովկասահայ մամուլ։ Անձնութեան Հ.՝ Հայ գնաւունքի Բառապահութեան Ա.՝ Հայ բառապահութեան եւ ինք թշխական զբոքի. Մէտքառ Յա-էս-Ա.՝ Գ. Գանձարան Հայերէն լեզուի Տախուն. Քաղաքային օրէնք Կերպին Լամբրինաց յաց, ըստ Կառասադրութեան, Խեզոսի և Հենանի Թագաւորաց Դամական Հայութ Բառապահութեան Ա.՝

"*Chionopholis*. 1907. p. 3343—3425.

“Արևորութիւն Եղիշե” 1907-ը. ռ. 1928-2009:

1929 Մըստակ Դամբի եւնք խան: 1933 Խըթեսկեսառ
թիւ Տ. Մըստակ արքան: Ասքիշեսկանի (39, 46, 51, 57):
Տեր-Ապուտեւուն Ե. Ժ. Ժ. Գուգարէն Ե. Ցովչ: Պատուիկ Տեղունչ:
1994 Տեր-Ապուտեւուն Յ. Գուգարէն Ա. Նոր առաջնորդ: 2006 Տեր-
Ապուտեւուն Յ. Հայքակ Ալլագաֆ: «Մատամարտ Առ առաջնորդութ:

"Uwuhu- 1907, p. 33-47.

33 Խեցւու ԱՌ Հերեւ եւ նոր հայրերեց; 36 Մաստիս կող Հայ էկեղեցականութեաւը (37); 46 Գուշաք Յահ; Արդ հայրեն եւ իր շրջապատճեան որդիւնք Եւ Աւագ եւ Պատրիարք ԱՄ. Մատիու Գր., «Կահեռաներու բանալին»; 47 Եւ Աւագ Գրաման նոր հասարի փոքր Մ [Ովեաբոց, «Առ առաջերան»].

“ԱՅԺՄՈՒԹԻ ԱԽՎԱՐ,” 1907, թ. 4421—4525.

4459 Ներսէւ է Փ. Ալահմէւրտի † : 4472 Արհապ. Պետրոս
եպօ. Գոյաննենք : 4514 Նիշանէւս Ա. Կ. Քանիք մը Էջ Պահապը-
մայի կաթող. Հայոց վայ:

"**Առշարժ.**, 1907, թ. 8—16."

Բ. Բ. Ա. Տ. Հայոց թատրոնի վերակազմությունը
թարգմանեան (թ.՝ Անիք պեղամենու առթիւ (9, 10):

Ex. 10. *Літні пурпурини* (11, 13, 14):

Թ. 13. Լէ՛ Արմատ Հայագիք: Ա. Ի. Յովհաննի և
Երեխանի յորելեանց Դաշտ թիֆլոս դերաս. ընկերութեան
Ներկայացութեար:

Թ. 14. Տ. Սամանիկ Զմիկեան. Ա. Ի. Դրամիք զ երա-
սաններ ընկերաց. Ներկայացութեար: Փահանջան Յ. Վարչ թա-
տրոփ սկզբանուրութեար (Թարթ.): Աւել Ձեռն Սամատ Հա-
յագիք յիշառային: «Ապօների հովիտը Տ. Մեհեկեան Զինիկ:
դերաս»: Աւելան Աւարունեան:

Թ. 15-6. Եղիշեալ Ա. Ս. Հայ Թատրոփ յինամեա-
կին: Լէ՛ Հայեաց գեղի փառաւը [Տիգրան Բ. Ար-
տոս ազգ. Թատրուական Ներկայացութ.]: Հային Գ. Համապար-
հորական յիշութեաններ. 2 Զմիկեանի: Սուհաննա Սովորու-
թան: [Խորեն Էպ. Ստեփան]: Եթուան տարի առաջ (առաջաւոր):
Հային Գուղուց Քառութեանի վերջն ամսեաց: Վոյ: Ա.
Աւելայիկան Թատրոնի կառուցման ինդիքը: Մեր պատկերելը
[Պ. Յ. Գ. Արգերէքտան, Թօնման Քառութեան, Գրիգոր
Արդրանին, Գ. Զմիկեան, Եղանակի Մարիամ Թօնմանեան]:

«Յիրակ», 1906/7, թ. 9:

9 Կոմիտաս Մ. Հայոց: — Անդրեական Մ. Կոմ-
թերթ մշ:

○ ○ ○

ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐԱԿԱՆԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒՐ

ՀԱՅԵՐԵՆ-ԳԵՐԱԿԱՆԵՐԵՆ ԲԱՌԱՐԱՆԱ

Աշխատախինեաց
Հ. Պ. Օ Հ Ո Ս Վ. Զ Ա Բ Ա Ռ Ծ Ա Ն
Միջին. Առաջական

ՄԵԸՆ ՌՈՒՅՆ

ԶԵԿԱԳԻՑ ՑՈՒՑԻ Խ Ի Խ Ի Ն

Բ. ՑՈՒ. ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԱՎԻՆ ՓՈՓԱՆԵԼ Խ Ե Ե Ե Ե Ե Ե

Վ Ի Ե Ն Ա Ա

Մ Ի Ւ Թ Ա Ր Ե Կ Ն Ե Վ Ա Ր Ա Ն

1907.

❖ Արմանական կալենդար 1908

— Սբ. Մ. Զատկնաց. —

Կիշնև, Տիպ. Դ. Շկոլնիկ.

12° 42 155+14. Գի՞ 30 Կ.:

ՏՐԴԱԾ Վ. (ԱՅԺՄ ԵՊ.) ՊԱԼԵԱՆԻ
“ԵՇԻՆԱՌ ԳԻՐ Ք Ա Յ Ո Յ Յ,”
զործ կը ժայռակ միո քան
———— 2 դրամիրի ————
ապահովեալ առաքունակ:

Միայն այն ապահովանք նկատողւ-
թեան կ'առնուին, որոնց կ'ընկերանայ դրամիլ,
քանի որ զիշքն օտարի է եւ խմբագրու-
թեանս այս նոզն ստանձնելը՝ լոկ դիրու-
թին տալ մըն է հեղինակին:

Դիմել առ

ԽՄԲ. ՀԱՅԴԵՍԻ,

ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՐԿՐԱԳՈՒՆԾ

Կ. Պոլիս, Պալլ Ալի ճատէսէսի թի 56
Օսմանլը, գրատան Տէք՝ Ցով. էֆ. Ազնու-
որի կողմէ հրապարակ հանուսած է այս կոպը,
նոյն բնվանդակութիւնով եւ հաստատոն
շնուածքով: Ազգ. Վարժարաններու եւ երկրին
զանազան կողմերը գործածուիլն ալ վասերա-
ցուած է Օսմ. Կայս. կրթական նախարա-
րութենէն: Գինն է շրջանակով (որ կ'որոշէ
երկայնութեան եւ լայնութեան աստիճան-
ները) 85 դր. իսկ առանց շրջանակի 65 դր:

ԲԵՑՈՒԵԾ Է ԲՈՓՈՆՈՒԿԵԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

1908 թ.

“ԵՐԿՐԻ ԶԱՅՆԸ,”

ԳԵՐԱԿԱՆ, ԳԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ, ՀԱՅԱՐԱԿԱԿԱՆ
ՀԱԲԵԹԸԹԵՐԵԹԻՒ.

4. ՏԱՐԻ

Թիրրանակ հայրցի եւ Թիրրիփայի ուսումնակի-
րութեան Առաջնական մասնագիտական հանդէ:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԿԻՆԸ

	Տարեկան	Կեց տարին
Թիֆլիս	4 ր.	2 ր. 25 կ.
Գայան	4 ր. 50 կ.	2 „ 50 „
Ամերիկա	3 դրամար	1 դ. 75 ս.
Արտասահման	15 ֆրանկ	8 ֆրանկ

Խմբագրութեան հասցէն Tiflis, Rédaction
de L. Evgri Dzain⁴.
A.R.A.R. @